

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН

№ уроку	Тема	ст.	Дата
Урок 1.	Звуки і букви. Склад. Наголос. Алфавіт	5	
Урок 2.	Говоримо, записуємо, відповідаємо (відповіді на запитання)	7	
Урок 3.	Складання деформованих речень	9	
Урок 4.	Мова і мовлення. Складання речень	11	
Урок 5.	Речення і текст (визначення теми тексту, добір заголовка)	17	
Урок 6.	Будова тексту (відновлення тексту з деформованих складових частин)	19	
Урок 7.	Засоби зв'язку речень у тексті	23	
Урок 8.	Говоримо — слухаємо, читаємо — пишемо (відновлення деформованих речень)	29	
Урок 9.	Типи текстів (складання тексту за початком)	33	
Урок 10.	Загадковий світ птахів (складання загадки)	37	
Урок 11.	Вчимося малювати словами (опис іграшки)	41	
Урок 12.	Складання казки з деформованих речень	43	
Урок 13.	Вчимося розповідати (побудова тексту-розповіді за опорними словами)	45	
Урок 14.	Слухаємо, говоримо, описуємо (опис лисички)	49	
Урок 15.	Книга — джерело знань (складання тексту-міркування)	53	
Урок 16.	Складання записки. Слова ввічливості	55	
Урок 17.	Творчі види робіт над текстами	57	

УРОК 1

Дата _____

Клас _____

Тема. Звуки і букви. Склад. Наголос. Алфавіт.

Мета. Вчити дітей розрізняти звуки і букви, ділити слово на склади, ставити наголос, записувати слова за алфавітом; виробляти вміння користуватися алфавітом для впорядкування запису слів; розвивати творчі здібності учнів, зв'язне мовлення; виховувати любов до рідного слова.

Обладнання. Таблиця “Алфавіт” (№1), предметні малюнки, творчі завдання на карточках.

*Додатковий
матеріал до уроку*

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Бесіда.

— Що ми вимовляємо?

— А що пишемо?

— Які бувають звуки? Наведіть приклади.

— Які бувають букви?

— Скільки голосних звуків в українській мові?

— Скількома буквами вони позначаються на письмі?

— Назвіть будь-який приголосний звук і скажіть, що ви про нього знаєте.

(Приголосний, твердий чи м'який, якою буквою позначається на письмі.)

— Як ділять слово на склади?

— Що таке наголос?

2. Відгадування загадок.

Чорні, криві,
від роду німі,
а як в ряд стають,
то розмову ведуть. *Букви.*

Біле поле, чорне насіння.
Хто не вміє, той не посіє. *Письмо.*

III. Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні ми пригадаємо український алфавіт, навчимося записувати слова за абеткою, складати речення та зв'язний текст.

IV. Робота з мовним матеріалом.

1. Робота з таблицею “Алфавіт”.

Називання “ланцюжком” усіх букв алфавіту.

Довідка. Слово *алфавіт* походить від перших двох букв грецької азбуки: А (*альфа*) і В (*віта*).

Слово *азбука* складається із назв перших двох букв старослов'янського кириличного алфавіту: *аз* (а), *буки* (б).

Слово *абетка* — від назв перших букв українського алфавіту: *а* (а), *бе* (б).

2. Завдання 1 (зошит, с. 3).

— Спишіть малі букви. Поруч напишіть великі.

3. Бесіда про необхідність знання алфавіту.

— За алфавітом складають списки учнів у класному журналі, телефонні довідники, різноманітні словники; за алфавітом розміщують книжки в бібліотеці і т. п.

4. Завдання 2 (зошит, с. 3–4). Записування слів за алфавітом.

— Розгляньте малюнки квітів. Запишіть їх назви за алфавітом.

— У яких словах довелося брати до уваги другу літеру?
(Волошка, мак, нарцис, підсніжник, ромашка, троянда, тюльпан, фіалка.)

5. Гра “Склади слова із розсипаних літер і складів”.

Завдання 3 (зошит, с. 4).

— Вітер переплутав літери і склади. Розставте їх правильно, щоб утворилося слово. Запишіть. Поділіть ці слова на склади дужкою знизу, поставте наголос.

Інді́к, дяте́л, о́лень, га́нок, портфе́ль.

V. Творча робота.

Завдання 4 (зошит, с. 5).

— Прочитайте і відгадайте загадку. Побудуйте звукову модель слова-відгадки. Складіть і запишіть з цим словом речення. Усно опишіть цю рослину. Намалюйте її.

—	○	=	○	—	—	○	—
---	---	---	---	---	---	---	---

 — соняшник, 3 скл., 8 зв., 8 б.

Зразок речення

Соняшник повертає свою голівку за сонцем.

Зразок опису соняшника

Соняшник — однорічна трав'яниста рослина з товстим стеблом, великими листками і суцвіттям у вигляді кошика, оточеного жовтими пелюстками. У кошику утворюється близько двох тисяч плодів із насіння.

Ось стоїть, як варговий, високий соняшник. Міцне стебло і великі листки надають йому особливого вигляду. А яскраві жовті квітки із золотавими пелюстками схожі на сонце. Яка гарна рослина!

VI. Підсумок уроку.

— Аналіз речень, складених учнями.

— Вдосконалення опису соняшника.

УРОК 2

Дата _____
Клас _____

Тема. Говоримо, записуємо, відповідаємо (відповіді на запитання).

Мета. Вчити дітей відповідати на запитання та записувати відповіді; розвивати увагу, спостережливість; виховувати почуття обов'язку, розуміння необхідності дотримуватись правил дорожнього руху.

Обладнання. Ілюстрації, таблиці з правил дорожнього руху, таблиця №2.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Читання вірша, записаного на дошці.

Я — світлофор, три ока в мене:
червоне, жовте і зелене.
Червоне — треба пам'ятати:
іти не можна, слід чекати.
Мигає жовте — не хвилюйся:
уважним будь і приготуйся.
Зелене: вітер, дощ чи злива —
через дорогу йди сміливо.

2. Бесіда.

- Чи всі бачили світлофор?
- Чи дотримувались його наказів?
- Чому це необхідно робити?

III. Робота з мовним матеріалом.

1. Читання тексту, добір і записування заголовка. *Завдання 1 (зошит, с. 6).*

2. Виконання завдання 2 (зошит, с. 6–7).

(Заголовок: *На перехресті*).

3. Читання вірша, записаного на дошці.

Дружать Іра і Хома,
дружать в реченні слова...
Коли дружать діти —
дружний клас.
А коли слова подружать —
вийде речення у нас.

— Ви вже подружилися. Тепер допоможемо подружитися словам, щоб у нас вийшло речення.

- Поясніть, чому окремі слова вірша написані з великої букви.
- Скільки речень у вірші?
- Прочитайте перше речення. Складіть його схему.
- Прочитайте останнє речення.

IV. Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні ми вчитимось відповідати на запитання. У цьому нам допоможуть схеми речень-відповідей (таблиця №2).

Фізкультхвилинка.

Гра "Світлофор".

— Якщо я показую зелений кружечок, ви крокуєте на місці, якщо жовтий — зупиняєтесь, а червоний — присідаєте.

V. Складання і записування відповідей на запитання.

Завдання 3 (зошит, с. 7–8).

1. Робота над першим запитанням.

- Розгляньте схему речення-відповіді.
- Скільки слів має бути в ньому?
- Яке слово вже написано в зошиті?
- Побудуйте відповідь на перше запитання.

(Діти пішли на прогулянку.)

— Яке перше слово у реченні-відповіді?

(Діти.)

- З якої букви ви його напишете?
- Який розділовий знак стоїть у кінці цього речення?

2. Робота над другим запитанням.

— Що означає слово “перехрестя”? (*Перехрестя — місце, де перетинаються, перехрещуються дороги, вулиці, шляхи, стежки.*)

- Розгляньте схему другого речення-відповіді.
- Скільки слів має бути в цьому реченні?
- Які слова вже записані? Прочитайте.
- Яке слово треба дібрати?
- Якою буде відповідь на друге запитання?
- Запишіть в рядку слово, якого не вистачає.

3. Робота над третім запитанням.

- Скільки слів має бути в реченні-відповіді?
- Яке слово з цього речення вже написано?
- Побудуйте речення-відповідь. Запишіть його.

4. Робота над четвертим і п'ятим запитаннями.

5. Формулювання відповіді на шосте запитання.

- На який колір світлофора можна переходити вулицю?

6. Самостійна робота (записування відповіді на останнє запитання).

7. Перевірка виконання завдання.

VI. Підсумок уроку.

1. Колективна робота з малюнками.

- Допоможіть звірятам правильно перейти вулицю (*за ілюстраціями*).

2. Читання вірша, записаного на дошці.

Світлофор зітхав у тузі:
— Любі діти, любі друзі,
завжди слухайтесь мене —
і нещастя вас мине!

Оксана Сенатович

3. Бесіда.

- Чому світлофор зітхав у тузі?
- (*Бо деякі діти, напевно, не зважали на його сигнали.*)
- До чого закликає дітей світлофор?
- Які правила переходу вулиць вам відомі?

УРОК 3

Дата _____
Клас _____

Тема. Складання деформованих речень.

Мета. Вчити дітей розрізняти окремі слова і речення, відновлювати деформовані речення; розвивати увагу, спостережливість, естетичні почуття; виховувати любов до рідного краю.

Обладнання. Ілюстрації до теми “Осінь”, корзина з осіннім листям, зображення Незнайка, таблиця №3.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Читання, відгадування загадки.

Завдання 1 (зошит, с. 9).

2. Доповнення і запис речення.

(Наступила осінь.)

3. Бесіда.

— Як називаються осінні місяці?

— Чому їх так називають?

(Вересень — цвіте верес. Жовтень — жовтіє листя на деревах, куцах. Листопад — листя опадає.)

4. Запис назв осінніх місяців.

Завдання 2 (зошит, с. 9).

III. Робота над мовним матеріалом.

1. Визначення прикмет осені. Виділення слів у вірші.

Завдання 3 (зошит, с. 9, 10).

(Працьовита, щедра, збирає добрий урожай, жовте листя з дерев зриває, злітає листя, жовтий килим лягає до ніг.)

2. Слухання казки.

— Я прочитаю казку. А ви запам'ятайте, які ознаки осені в ній описані.

Як починається Осінь

Осінь — це донька діда Мороза. Старша, бо є ще в нього молодша доня — Весна. В Осені коси завітчані пшеничними колосками й червоними ягодами калини.

Ходить Осінь лугами, берегами. Де зітхне, там холодом війне. Любить Осінь ночами сидіти на березі ставка. А вранці над водою підіймається сивий туман і довго не розходиться. Оце й починається Осінь.

Боятися Осені пташки. Як тільки побачать її ластівки, злітаються і про щось тривожно радяться. А журавлі піднімаються високо в небо й тривожно курличуть.

Любить Осінь заходити в садки. Доторкнеться до яблуні — яблука жовтіють.

А дятли радіють, зустрівшись із Осінню: голосно шебечуть, перелітають із місця на місце, шукають поживи на деревах.

Сьогодні теплий, сонячний день. Низько стоїть сонце — світить, але не дуже гріє. Сіла старша донька діда Мороза під стогом сіна, розплітає косу, гріється. Співає пісню про срібні павутини.

Василь Сухомлинський

— Які прикмети осені описані в казці?

(Холодом війне; червоні ягоди калини; підіймається сивий туман і довго не розходиться; ластівки злітаються і тривожно радяться про щось; яблука жовтіють; низько стоїть сонце; сонце світить, а не гріє; срібні павутини.)

3. Читання вірша. Добір пропущених слів. *(Записати вірш на дощці на фоні контурів дерева.)*

— Вітер-пустун разом із листочками зірвав окремі слова вірша.

Допоможіть повернути їх на місце.

Осінь

Непомітно з'явилася осінь —
день коротший стає щодоби.

Глянь — берізки уже _____ (златокосі)
і в дубів багрянють _____ (чуби).
Вже у теплі краї відлетіли
сонцелюби — дзвінкі _____ (журавлі).
Не страшні їм тепер _____ (заметілі)
на далекій південній _____ (землі).

Валентин Бичко

Слова для довідки (написати на осінніх листочках): чуби, землі, златокосі, заметілі, журавлі.

— Які ознаки осені названо у вірші?

(День короткий, берізки златокосі; в дубів багрянють чуби, відлетіли журавлі.)

Фізкультхвилинка.

Станьмо, діти, чітко в ряд,
вирушаємо у сад.
Руки вгору піднімаєм,
наче яблука зриваєм.
Назбираємо багато,
щоб узимку ласувати.

IV. Повідомлення теми уроку.

— Якось Незнайко вирішив виконати завдання в осінньому саду. Де не візьмись, і Вітер-пустун з'явився. Та так сильно дмухнув, що всі слова в реченнях розлетілись хто куди. Засмутився Незнайко. Як тепер йому слова на свої місця повернути? А тут і заголовок не стало. Просто біда! Діти, допоможіть Незнайкові. Його завдання таке ж, як завдання 4, що на с. 10 у вашому зошиті.

— Прочитайте умову завдання.

V. Складання деформованих речень. (Таблиця №3.)

1. Читання початку розповіді (два речення).

Завдання 4 (зошит, с. 10).

2. Читання третього рядка.

— Це речення чи окремі слова?

— Яке слово написано з великої букви? Чому?

— Складіть речення зі слів третього рядка. Допишіть його в зошиті.

(У саду було тихо.)

3. Читання слів четвертого рядка.

4. Коментоване складання і запис четвертого речення.

(Вітер гойдав голі дерева.)

5. Аналогічна робота з п'ятим і шостим реченнями.

(Під деревами лежало сухе листя. Раптом Наталя побачила яблуко.)

6. Складання сьомого і восьмого речень (усно).

7. Самостійний запис сьомого і восьмого речень у зошиті.

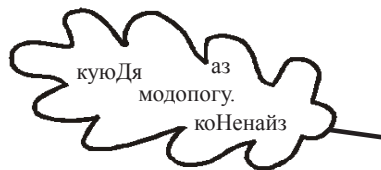
— Які слова напишете з великої букви?

8. Добір і запис заголовка. Завдання 5 (зошит, с. 11).

VI. Перевірка написаного.

VII. Підсумок уроку.

— Цікаво, що написано на дубовому листку з корзинки. Спробуйте прочитати.

(Дякую за допомогу. Незнайко.)